

Programa d'educació financera a les escoles (EFEC)

Generalitat
de Catalunya

Avaluació

Tipus d'avaluació:
Disseny

Promotor de l'avaluació:
Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya

Metodologia:
Anàlisi qualitativa i quantitativa

Període avaluat:
2013-2020

Suport de:
Fons PROAVA. Departament d'Economia i Hisenda.
Generalitat de Catalunya

Feta per:
Neus Martí Sanz

El Programa EFEC

Des de l'any 2013, el Departament de Vicepresidència, Economia i Hisenda i el Departament d'Educació (DE) donen suport al Programa EFEC de l'Institut d'Estudis Financers (IEF), amb l'objectiu d'ampliar les competències financeres de l'alumnat de 4t d'ESO. El programa ofereix 7 tallers que són impartits per voluntariat d'entitats financeres, d'associacions del sector econòmic financer, de l'Agència Tributària de Catalunya, o per professorat dels centres. Els tallers són:

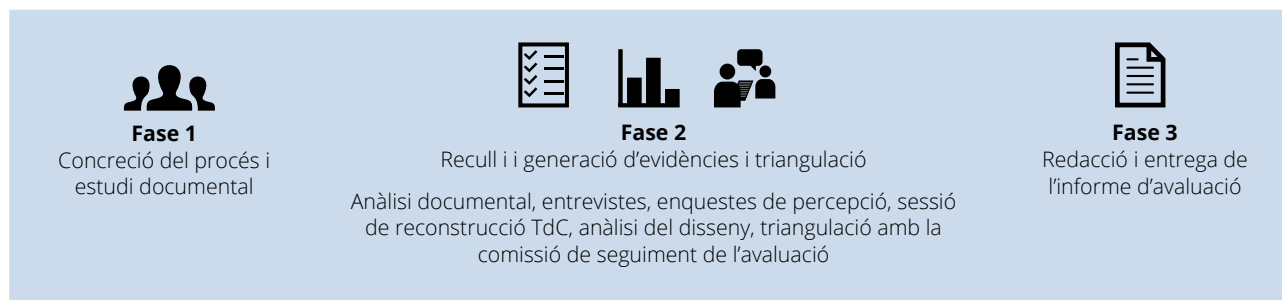
1. Administrant els teus diners: principis bàsics per fer un pressupost
2. Endeutar-se? Amb seny!: com utilitzar el crèdit de manera raonable
3. Inversió intel·ligent i sostenible: diferències entre l'estalvi, la inversió i altres alternatives
4. Els impostos i tu: tipologies i funcionament
5. Finances per a la vida: objectius vitals i planificació financera
6. (In)forma't per decidir: informació per prendre decisions sobre el que consumim
7. N'estàs segur?: què ens poden aportar les assegurances

El programa es desplega en tres fases: preparació i coordinació dels tallers, execució dels tallers i avaluació i identificació de millores. El programa compta amb l'acompanyament d'un comitè assessor integrat per professorat, el Departament d'Educació i personal de l'IEF.

Objectiu

- Generar evidències sobre la validesa del disseny del Programa d'educació financera a les escoles (EFEC).
- Examinar la coherència dels components del Programa (necessitats, canvis esperats, accions, productes o resultats esperats i indicadors).

Metodologia

Resultats

1. En quina mesura les necessitats educatives en l'àmbit de l'educació financera han estat identificades i són vigents? Les necessitats educatives en l'àmbit de l'EF a Catalunya no han estat inicialment avaluades per part del DE a partir d'una avaluació de necessitats (Ivàlua, 2009). El Programa neix de l'experiència i a iniciativa de l'IEF a partir de l'experiència d'Escòcia d'introducció de l'EF al sistema educatiu amb la participació dels sectors professionals de les finances i l'economia. L'impuls del Programa es justifica institucionalment pel seu alineament amb les recomanacions de l'OCDE i la UE d'estendre l'EF en el context de la crisi econòmica de l'any 2008, com a estratègia de "corresponsabilització", "empoderament" i "protecció" de la ciutadania davant de futures crisis. Es constata un consens sobre la necessitat d'universalitzar l'EF entre l'alumnat per ampliar les seves competències en gestió financera per a la ciutadania global.

2. En quina mesura els objectius del Programa donen resposta a les necessitats identificades? Els objectius que el Programa planteja en els documents de formulació no integren la necessitat d'ampliar les competències financeres de l'alumnat per a una ciutadania global (ampliació de l'esperit crític per contribuir a afrontar els reptes de les desigualtats i impactes ambientals), atenent els principis de la Llei 12/2009, d'educació, i dels compromisos i fites establertes per Catalunya per a la contribució a l'ODS 4 sobre el repte educatiu en el marc de l'Agenda 2030). No obstant això, el disseny dels tallers sí que ha integrat el tractament d'aquests reptes amb l'alumnat a partir de l'establiment de mecanismes de millora contínua que han permès millorar l'enfocament dels continguts, les metodologies d'aprenentatge i l'estructura (temes) del portafolis de tallers.

3. En quina mesura els objectius i l'estratègia de desplegament del Programa són coherents amb els marcs de referència? Els objectius i estratègia del Programa resulten coherents amb els marcs de referència següents: introducció de l'EF en els sistemes educatius de l'OCDE, i les orientacions sobre com aprenen les persones (principis de l'aprenentatge) de l'OCDE. El marc establert per la Llei 12/2009, d'educació (principis i propòsit), i les Nacions Unides (UNESCO i ODS 4 de l'Agenda 2030) no estan formulats, si bé el plantejament operatiu dels tallers ha avançat en la seva incorporació i s'han identificat com a rellevants en el marc de la construcció de la TdC amb els agents impulsors del Programa. La valoració positiva del professorat i voluntariat consultat sobre el disseny es basa en la capacitat de millora del disseny que s'ha tingut. S'identifica que el Programa ha tingut una doble naturalesa fins al moment: programa com a recurs extern i complementari al currículum, programa com a estratègia de política pública per fer arribar l'EF a l'educació secundària.

4. En quina mesura els components del Programa (objectius, plantejament estratègic (metodologia), activitats i mitjans) resulten coherents per assolir els seus objectius? El Programa ha comptat amb un plantejament dels objectius i activitats, que engloba la totalitat del cicle de gestió del Programa. A partir de la reconstrucció de la TdC del Programa s'identifica la possibilitat d'ampliar la identificació de necessitats i dels canvis esperats. El Programa planteja quatre objectius principals en l'actualitat. L'objectiu d'estendre l'EF al major nombre possible de centres i el de contribuir a la consolidació d'un corpus en EF correspondrien a objectius més propis del sistema d'EF del DE. El propòsit d'ampliar les competències financeres de l'alumnat per a la ciutadania global exposat pels agents, contradiria l'expectativa que l'EF contribueixi a "redundar en una millora de l'estabilitat i confiança en el sistema financer", tal com es descriu en el conveni de col·laboració.

Recomanacions

- 1.** Establir, el DE, un corpus d'EF per a la ciutadania global en diàleg i participació de tots els agents (Aliança per a l'ODS 4/Agenda 2030), que concreti què és l'EF i quin és el seu propòsit atenent la Llei 12/2009, d'educació.
- 2.** Portar a terme, el DE, una avaluació de necessitats incloent una anàlisi de les competències financeres de l'alumnat, els recursos en EF existents i la seva cobertura i les capacitats del professorat.
- 3.** Dissenyar, el DE, el sistema d'EF a l'educació obligatòria a Catalunya.
- 4.** Incloure el propòsit d'una EF per a la ciutadania global i la contribució a un desenvolupament humà sostenible, tant en la formulació del Programa com en el disseny de cada taller.
- 5.** Mantenir una diversitat de tallers considerant les propostes de millora identificades pel professorat, voluntariat i alumnat.
- 6.** Ampliar la durada dels tallers per assegurar la identificació inicial d'interessos, la reflexió grupal durant l'activitat, i l'avaluació final.
- 7.** Orientar la preparació prèvia dels tallers entre el voluntariat i el professorat per adaptar-los a les necessitats específiques de cada grup.
- 8.** Incentivar la participació activa del professorat durant l'activitat junt amb el voluntariat.
- 9.** Integrar els principis de l'aprenentatge en els mecanismes d'avaluació del voluntariat i professorat.
- 10.** Mantenir els mecanismes d'avaluació de la satisfacció de l'alumnat vinculant-lo amb el sistema de gestió d'activitats d'entorn del DE.
- 11.** Establir mecanismes d'avaluació dels resultats d'aprenentatge de l'alumnat en termes de: comprensió de conceptes clau, predisposició per aplicar els aprenentatges en la quotidianitat, capacitat de vinculació dels aprenentatges amb el repte de transformació i contribució a una ciutadania global.
- 12.** Utilitzar la teoria del canvi per validar els supòsits dels plantejaments principals del Programa amb fonts d'evidència, adequant-la posteriorment en diàleg amb l'estratègia d'EF del DE.